

Uchwała Nr //2017
Rady Gminy Lutowiska
z dnia 28 marca 2017 roku.

PROJEKT

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki , Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Lutowiska na rok 2017**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016r.poz. 446 ze zm.) ,art.4¹ ust. 1 i 2 oraz ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016,poz. 487 ze zm.) oraz art.10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2016,poz. 224 ze zm.) Rada Gminy Lutowiska uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lutowiska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2017r.

Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr //2017
Rady Gminy Lutowiska
z dnia 28 marca 2017r.

**Gminny Program Profilaktyki,
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Lutowiska na rok 2017**

Rozdział I

Wprowadzenie

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożycia tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego jego potrzeb. Ustawodawca wskazał gminom źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Oznacza to, że środki pochodzące z tych opłat, są ściśle powiązane z realizacją gminnego programu i nie mogą być przeznaczone na inne, nie związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, zadania.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych grożących patologiami uzależnienia, marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Pogłębiające problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na szczeblu lokalnym. Samorząd Gminny odgrywa kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i wdrażaniu zaleceń zawartych w ustawie. Do zadań gminy należy także podejmowanie uchwał w sprawie ograniczania dostępności alkoholu, kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych i realizowanie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Znajomość regulacji prawnych oraz możliwości ich prawidłowego stosowania w wyżej wymienionych obszarach to warunek konieczny, aby prawidłowo realizować ustawowe zadania. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2017 stanowi integralną część lokalnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień, opracowaną w celu ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych, powstałych w wyniku nadużywania alkoholu. Program jest kontynuacją działań realizowanych na terenie Gminy w latach poprzednich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 opracowany został zgodnie z treścią ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U z 2016r. poz. 487 ze zm.).

Ustawa ta określa kierunki polityki przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zgodnie z obowiązującymi standardami podejścia do problematyki alkoholowej nie posługujemy się już pojęciem „walki z alkoholizmem” zostało ono zastąpione określeniem „rozwiązywanie problemów alkoholowych”. Problemy związane z alkoholem określają całokształt negatywnych, ale równocześnie wielowymiarowych konsekwencji związanych z konsumpcją alkoholu. Obecnie nie przypisuje się szkód wyrządzonych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, bowiem na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy. Przykładem może być uczestniczenie w wypadku samochodowym spowodowanym przez nietrzeźwego kierowcę, czy zakłócenia ciszy nocnej przez pijanych i awanturujących się sąsiadów. Badacze zajmujący się problematyką alkoholową sformułowali tzw. Prawo paradoksu prewencyjnego, który mówi o tym, że suma szkód powodowanych i doświadczanych przez osoby nieuzależnione jest większą niż suma szkód spowodowanych przez uzależnionych, czyli najczęściej problemów związanych z alkoholem powodują osoby nieuzależnione i to one stanowią największą grupę w całej populacji, także populacji gminy. A to z kolei oznacza, że celem działań podejmowanych zarówno przez administrację rządową, jak i samorządową jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w takich rodzinach, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny. Działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol będą skierowane do wszystkich mieszkańców- również tych niepijących. Będą skierowane do osób dorosłych ale i do nastolatków, do kierowców i do sprzedawców alkoholu i nauczycieli. Prawo paradoksu prewencyjnego uświadamia również, dlaczego mylące może być podejmowanie problemów alkoholowych, w kategoriach patologii społecznej czy

marginesu społecznego. Polityka wobec alkoholu dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą gminą, grupy osób uzależnionych. Polska polityka alkoholowa, podobnie jak polityka europejska, wpływa na problemy związane z alkoholem za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym. Oznacza to, że alkohol jest produktem legalnym, ale państwo świadome szkód, jakie powoduje jego używanie, bierze na siebie odpowiedzialność ograniczania negatywnych konsekwencji i ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością. Faktem jest, że spożywanie alkoholu jest sprawą indywidualną każdego dorosłego konsumenta, ale kiedy jego picie powoduje negatywne konsekwencje dla jego otoczenia - wkracza prawo. U podstaw współczesnych systemów reglamentacyjnych leży założenie, że alkohol nie jest takim samym towarem rynkowym jak inne towary i nie podlega zasadom wolnego rynku.

Koordinatorem Programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach. Wójt Gminy Lutowiska Zarządzeniem Nr 28/2016 z dnia 28 czerwca 2016 roku uregulował tryb funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA - OBRAZUJĄCA ROZMIARY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ MIESZKAŃCÓW NASZEJ GMINY.

Na terenie Gminy Lutowiska zamieszkuje 2 271 osób w tym :

- osoby uzależnione stanowią 2,4 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 55;
- osoby pijące szkodliwie stanowią 9,5 % ogółu społeczeństwa- liczba osób 216;
- rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej , w których występuje problem alkoholowy w roku 2016- liczba rodzin 12, liczba osób w tych rodzinach 28 osoby;
- liczba osób przewiezionych do Izby Wytrzeźwień w roku 2016 – 1 osoba ;
- liczba osób będących pod wpływem alkoholu ,którym odebrano uprawnienia do prowadzenia pojazdów w roku 2016: 8 osób ;
- liczba interwencji policyjnych w roku 2016 w tym sprawcy pod wpływem alkoholu 19;
- liczba zatrzymanych w sprawie narkotyków w roku 2016 - 1 osoba ;
- liczba założonych Niebieskich Kart w związku ze stosowaniem przemocy domowej w roku 2016r.- 2 rodziny;
- liczba rodzin z którymi w roku 2016 pracował Zespół Interdyscyplinarny – 5;
- liczba podejrzanych o stosowanie przemocy domowej przekazanych do Prokuratury w roku 2016- 2;
- liczb przeprowadzonych kontroli prawidłowości obrotu napojami alkoholowymi na terenie Gminy w roku 2016 - 27 punktów ;
- liczba osób , z którymi pracowała GKRPA w roku 2016 – 14 osób ;
- liczba członków rodziny , w której występuje problem alkoholowy z którymi współpracowała GKRPA w roku 2016 - 9 osób;
- liczba osób , które zgłosiły się do Punktu Konsultacyjnego w roku 2016 - 31
- liczba rodzin zagrożona alkoholizmem wychowująca małoletnie dzieci-7 (objęte pomocą asystenta rodziny);

Z diagnozy wynika, że wzrasta świadomość naszych mieszkańców w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych, są widoczne zmiany postaw wobec osób, które uwolniły się z nałogu alkoholowego rozpoczynają nowy etap życia, nieufność względem zmiany już nie budzi strachu, lecz daje innym ludziom o podobnych problemach siłę do zmian. Wzrasta również ilość osób współuzależnionych od alkoholu, które korzystają z porad Punktu konsultacyjnego i są partnerem dla instytucji pracujących w obszarze uzależnień. Dodatkowo wprowadzenie instytucji asystenta rodziny w obszarze pomocy społecznej wpływa na wzrost bezpieczeństwa w rodzinach wychowujących małoletnie dzieci.

W RAMACH PROWADZONEGO PROGRAMU BĘDZIE STOSOWANA PROFILAKTYKA:

- **uniwersalna** – ukierunkowana na całe populacje, są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
- **selektywna** – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki selektywnej są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc z definicji przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.
- **wskazująca** – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych lub innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu opisanych w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10. Przykładem profilaktyki wskazującej są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci, które przejawiają wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, a także interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami. Do profilaktyki wskazującej można również zaliczyć niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających alkoholu lub innych substancji

psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem alkoholu). Ryzykowne spożywanie alkoholu To picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie ryzykowne w następujący sposób: picie ryzykowne to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości 20–40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i 40–60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu czystego alkoholu w tygodniu przez kobiety zawierającym się w przedziale 140–209 g, a w przypadku mężczyzn – 280–349 g. Szkodliwe picie alkoholu opisywane jest jako wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne; ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki.

Rozdział II

Główne cele Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na rok 2017

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy.

W szczególności zadania te obejmują:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii szczególnie dzieci i młodzieży.
5. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.
6. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Rozdział III

Zadania szczegółowe na rok 2017 w zakresie działań profilaktycznych, pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej

Zapobieganie problemom alkoholowym i przeciwdziałaniu narkomanii oraz przemocy domowej adresowane do ogółu mieszkańców gminy.

A. Edukacja publiczna :

- udział w Ogólnopolskiej Kampanii ‘‘ **Postaw na rodzinę**’’, w ramach której otrzymamy materiały dla rodziców , nauczycieli ,uczniów oraz materiały dla gminy do wykorzystania podczas spotkań- Festyny rodzinne i inne imprezy grupujące rodziny na których będą rozdawane materiały w formie broszur;
- edukacja społeczeństwa podczas zebrań wiejskich oraz imprezach o charakterze społecznym w obszarze uzależnień i przemocy;
- materiały edukacyjne dla nauczycieli i dzieci oraz młodzieży szkolnej do prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- edukacja rodziców dzieci podczas zebrań organizowanych przez Szkołę oraz prowadzenie programów profilaktycznych podczas spotkań organizowanych w sołectwach.

B. Wspieranie placówek leczenia uzależnienia od alkoholu.

Rosnący poziom finansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych w obszarze leczenia uzależnienia nie zabezpiecza realnego popytu na te świadczenia. Sytuacja taka skutkuje: ograniczeniem dostępności świadczeń, zmniejszonym zatrudnieniem specjalistów, ograniczeniem kompleksowości opieki terapeutycznej, niższą jakością leczenia/porady zamiast programów psychoterapii/. Wysokość środków przekazywanych przez NFZ na leczenie osób uzależnionych, nie jest adekwatna do wciąż rosnącej liczby osób zgłaszających się na leczenie. Wobec powyższego ustawodawca stworzył możliwość -przekazywania środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej/ Dz.U. 2016, poz. 1638 /. W bieżącym roku Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Lesku wystąpił do Wójta Gminy Lutowiskach z prośbą o zapewnienie w budżecie Gminy na rok 2017 kwoty 5000,00 zł. na rozszerzenie działalności terapeutycznej Poradni Leczenia Uzależnień w Lesku , poprzez otwarcie Poradni Leczenia Uzależnień w Ustrzykach Dolnych, co znacznie ułatwiłoby mieszkańcom naszej gminy leczenie i skróciłoby znacznie czas dojazdu do placówki .

C. Działania podejmowane i kontynuowane w ramach profilaktyki w Zespole Szkół w Lutowiskach w roku 2017

Działania profilaktyczne prowadzone są w oparciu o opracowane „Programy profilaktyczne” i kierowane będą do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Planowane działania w roku 2017 :

I. Udział w ogólnopolskiej Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł (luty – listopad 2017r.)

CELE GŁÓWNE KAMPANII

- Wspieranie pozytywnych wyborów życiowych dzieci i młodzieży
- Uświadomienie siły wpływu grupy rówieśniczej na jednostkę
- Ograniczenie podejmowania przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych
- Wspieranie działalności wychowawczej szkół i placówek oświatowych w zakresie nowoczesnej edukacji prozdrowotnej (alkohol, papierosy, dopalacze, nowe narkotyki) poprzez prowadzenie zajęć profilaktycznych, spotkań, konkursów.

CELE DODATKOWE KAMPANII

- Kształtowanie u dzieci i młodzieży postaw sprzyjających ich rozwojowi indywidualnemu i społecznemu, takich jak: umiejętność budowania relacji z otoczeniem, poczucie własnej wartości, szacunek dla innych ludzi, ciekawość poznawcza, kreatywność, przedsiębiorczość, kultura osobista, gotowość do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz do pracy zespołowej.
- Przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Kampania Zachowaj Trzeźwy Umysł 2017 wychodzi naprzeciw obowiązkom wychowawczym nałożonym na nauczycieli i pedagogów przez:

rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w różnych typach szkół,

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- zadanie zapisane w art. 4 ust. 1 pkt 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

II. Działalność podejmowana w ramach Szkolnego Koła Wolontariatu Szansa.

Cel główny działalności

Ideą przewodnią podejmowanych działań jest przede wszystkim wykorzystanie umiejętności, pomysłów i twórczego zapału ludzi młodych do podejmowania działań o charakterze prospołecznym, nieodpłatnym na rzecz środowiska lokalnego, szkoły, gminy, a także poza nią. Poprzez proponowaną im alternatywę zagospodarowywania czasu wolnego, mamy nadzieję na krzewienie wśród młodzieży postaw altruistycznych, jako przeciwwagi dla konsumpcyjnego stylu życia i uzależnień. Stwarzanie okazji do budowania świata wartości w oparciu o autorytety, pomoc w rozwijaniu własnych zainteresowań, wpłynie pozytywnie na rozwój osobowości młodych pokoleń, a w szerszym wymiarze na całość procesu edukacyjno – wychowawczego.

Cele szczegółowe działalności

1. Propagowanie i kształtowanie wśród młodzieży postaw prospołecznych.
2. Uwrażliwienie na potrzeby innych.
3. Rozwijanie empatii i tolerancji.
4. Inspirowanie do twórczego spędzania czasu wolnego.
5. Kreowanie roli szkoły jako centrum lokalnej aktywności.
6. Angażowanie się w działania na rzecz społeczności szkolnej i lokalnej, tworzenie więzi ze środowiskiem.
7. Kształtowanie umiejętności działania zespołowego.
8. Współdziałanie z organizacjami społecznymi i młodzieżowymi.
9. Rozwijanie zainteresowań.

11. Wspieranie ciekawych inicjatyw młodzieży szkolnej.
12. Uczenie samorządności i umiejętności współpracy.

Obszary działania

1. Środowisko szkolne: współpraca z lokalnymi instytucjami oraz osobami, działającymi na rzecz osób potrzebujących, pomoc w organizowaniu ciekawych projektów, przedsięwzięć i wydarzeń na terenie szkoły i gminy, angażowanie się w jednorazowe akcje o charakterze charytatywnym.

2. Środowisko pozaszkolne: organizacja wyjazdów do placówek i instytucji, zajmujących się osobami starszymi, opieką nad dziećmi i innymi, rozwijanie wśród młodzieży postawy zaangażowania, otwartości, wrażliwości na potrzeby innych, poprzez włączanie się w różne akcje.

III. Organizacja Szkolnego Festynu Rodzinnego (czerwiec).

IV. Organizacja Przeglądu Piosenki Turystycznej (maj).

V. Organizacja cyklicznych konkursów , programów i szkolnych kampanii promujących zdrowy styl życia (w trakcie roku szkolnego).

- VI. Korzystanie ze wsparcia specjalistów (psychologa, terapeuty), diagnozowanie, w przypadku bieżących trudności.
- VII. Przeszkolenie nauczycieli do realizacji programu rekomendowanego przez PARPA, „Spójrz inaczej” w szkole podstawowej (rok szkolny 2017/2018).

Cele programu:

Celem ogólnym programu jest zapobieganie zachowaniom ryzykownym i destrukcyjnym w klasie szkolnej oraz problemom zdrowia psychicznego u dzieci w wieku 10-13 lat.

Cele szczegółowe programu:

- a. rozwijanie umiejętności psychospołecznych uczniów, w tym umiejętności rozpoznawania i nazywania uczuć, umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, kształtowania pozytywnej samooceny i pozytywnego obrazu siebie,
- b. tworzenie warunków do rozwoju umysłu, empatii i zdolności przyjmowania perspektywy drugiego człowieka, które służą wspieraniu rozwoju umiejętności współpracy, umiejętności rozwiązywania problemów/konfliktów oraz umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji,
- c. zachęcanie do zdrowego stylu życia poprzez zwiększenie wiedzy o własnym ciele, negatywnych wpływach społecznych, decyzjach prozdrowotnych, zagrożeniach i konsekwencjach związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i leków.

Działania profilaktyczne w Zespole Szkół w Lutowiskach, mają charakter profilaktyki długofalowej, adresowanej do całej społeczności szkolnej. Mają za zadanie wspierać prawidłowy rozwój psychofizyczny wychowanków, promować zdrowy styl życia oraz zapobiegać lub zmniejszać rozmiary zachowań ryzykownych. Realizatorami działań profilaktycznych są nauczyciele, wychowawcy, rodzice, pracownicy niepedagogiczni, pedagog szkolny, pracownicy biblioteki i świetlicy szkolnej. Integralną częścią programów profilaktyki są programy wychowawcze. Wiele działań jest realizowanych cyklicznie, a ponad to, tematyka jest modyfikowana na bieżąco, wraz z pojawiającymi się nowymi problemami. Nauczyciele, wychowawcy wychodząc naprzeciw zainteresowaniom i oczekiwaniom swoich wychowanków, urozmaicają propozycje kół zainteresowań, w ramach właściwego zagospodarowania czasu wolnego uczniów.

Ponad to:

1. W ramach szeroko rozbudowanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej, przeprowadzane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, rewalidacyjne, ogólnorozwojowe, dla uczniów wymagających specjalistycznych działań.
2. W związku z bieżącymi problemami organizowane są spotkania z przedstawicielami policji ds. nieletnich.
3. W ramach godzin wychowawczych realizowane są między innymi zagadnienia z zakresu:

- szkodliwości używania substancji odurzających,
- asertywności;

- agresji;
- integracji klasy;
- dopalaczy;
- problematyki uzależnień;
- cyberprzemocy;
- kształtowania umiejętności interpersonalnych;
- właściwego zagospodarowania czasu wolnego.

Przy Zespole Szkół w Lutowiskach działa **Grupa Wolontariatu „Szansa”**, skupiająca młodzież klas podstawowych i gimnazjalnych. Celem funkcjonowania grupy jest propagowanie wśród młodych ludzi postaw prospołecznych, pomoc ludziom potrzebującym, starszym, niepełnosprawnym, przez szeroko pojętą działalność kulturalno – dydaktyczną. Grupa działa na zasadzie wolontariatu i jest koordynowana przez pedagoga szkolnego, nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i kierownika GOPS.

W ramach współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach zabezpieczone są środki finansowe na przeprowadzenie niezbędnych szkoleń dla nauczycieli.

Programy psychoedukacyjne dla rodziców:

- rozwijanie umiejętności porozumiewania się w rodzinie między rodzicami dziećmi jako podstawa zapobiegania rozwojowi i uzależnień od alkoholu i narkotyków;
- prezentacja multimedialna, „ Stop przemocy domowej”;
- prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Skutecznej Pomocy Ofiarom Przemocy.

D. Podniesienie kompetencji i umiejętności psychoedukacyjnych dla nauczycieli, pracowników kultury , pracowników pomocy społecznej, zespołu interdyscyplinarnego oraz policji.

- edukacja na temat specyfiki funkcjonowania rodziny problemem alkoholowym i narkotyków oraz specyfika rozwoju dzieci w tych rodzinach;
- edukacja na temat narkotyków, rozwoju uzależnienia od środków psychoaktywnych.

E. Szkolenia z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie dla członków Gminnej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- całościowe finansowanie kosztów udziału w szkoleniach, seminariach, warsztatach oraz kosztów zakwaterowania, wyżywienia, przejazdu i zakupu materiałów szkoleniowych;
- delegacje- rozliczanie kosztów delegacji służbowych zgodnie z poleceniem wyjazdu.

F. Organizacja czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz rodzin z grupy ryzyka :

- organizacja niedochodowych imprez kulturalnych i sportowych dla dzieci i młodzieży, oraz rodziców np. konkursy o tematyce uzależnień, festyny rodzinne, pielgrzymki trzeźwościowe, rekolekcje trzeźwościowe, organizacja i prowadzenie warsztatów Promocji Zdrowia, spotkania wielopokoleniowe z Okazji dnia Seniora oraz współorganizacja z Polskim Czerwonym Krzyżem- Oddział Ustrzyki Dolne Kampanii Profilaktycznej , których adresatem są dzieci i młodzież Powiatu Bieszczadzkiego, Organizacja Gminnego Dnia Osób Niepełnosprawnych w Gminie Lutowiska, współorganizacja Bieszczadzkiego Dnia Osób Niepełnosprawnych, udział

Gminy w programie profilaktycznym „Potrafimy wiele; realizowanym przez Bieszczadzkie Stowarzyszenie na Rzecz dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Promyk Nadziei” w Ustrzykach Dolnych, dofinansowanie działalności świetlicy w Sołectwie Stuposiany w niezbędne materiały plastyczne, zakup gier i pomocy do przeprowadzenia zajęć z dziećmi podczas warsztatów, których adresatem jest społeczność wielopokoleniowa, udział Gminy w programie Rządowym realizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Ustrzykach Dolnych „Stop Patologiom - Razem Bezpieczniej” oraz współorganizacją konkursu plastycznego „Bezpieczne wakacje” i „Policja oczami dzieci”.

G. Ograniczenia dostępności alkoholu :

- przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych;
- przestrzeganie zasad usytuowania i ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Lutowiska;
- organizowanie imprez bezalkoholowych.

H. Wspomaganie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lutowiskach w zakresie:

- 1.- dofinansowanie wyżywienia dla dzieci i młodzieży podczas ferii;
2. -dofinansowanie wyżywienia podczas półkolonii wakacyjnej dla dzieci i młodzieży
- 3.- dofinansowanie wyjazdów dla dzieci i młodzieży związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego;
- 4- doposażenie świetlicy działającej przy GOK w gry i materiały do zajęć plastycznych;
5. współorganizacja i dofinansowanie imprez o charakterze wielopokoleniowym (przegląd Kolęd i Pastorałek, programów edukacyjno- profilaktycznych)

I Wspomaganie działalności Zespołu Szkół w Lutowiskach:

1. -zakup niezbędnych pomocy edukacyjnych w celu prowadzenia programu profilaktycznego na terenie szkoły;
2. Częściowe dofinansowanie zajęć organizowanych poza terenem szkoły w ramach „programu zajęć pozalekcyjnych z przedmiotów przyrodniczych dla młodzieży pochodzących z różnych środowisk rodzinnych;
3. – zakup nagród dla dzieci i młodzieży za udział w konkursach o tematyce promujących zdrowy styl życia;
4. – pokrycie niezbędnych kosztów wynikających z działalności Grupy Wolontariatu „Szansa”;
5. – pokrycie kosztów realizacji programu rekomendowanego przez PARPA „Postaw na rodzinę”;
6. – pokrycie kosztów szkolenia dla nauczycieli Szkoły Podstawowej w Lutowiskach w programie rekomendowanym przez PARPA „Spójrz inaczej”
7. – częściowe pokrycie kosztów współorganizacji z Klubem Sportowym OTRYT- I turnieju w rozgrywkach piłki nożnej odbywających się na terenie Zespołu Szkół w Lutowiskach.

8. J. Wspomaganie działalności Klubu Seniora,, Złota jesień ‘ w Lutowiskach :

- 1.- dofinansowanie wyjazdu seniorów do placówek wiodących – dobre praktyki;
2. - współorganizacja spotkania Seniorów w ramach spotkań wielopokoleniowych.

Program realizowany w Gminnym Ośrodku Kultury im. Jerzego Janickiego w Lutowiskach w roku 2017 r.- kontynuacja programu z 2016 roku.

Program Gminnego Ośrodka Kultury jest zarówno terapeutycznym jak i twórczym programem. Skierowany jest do dzieci, młodzieży ich rodziców oraz seniorów. Jego zadaniem jest integracja wielopokoleniowa, wszechstronny rozwój osobowości odbiorców oraz korekta dysfunkcyjnych zachowań i postaw. Ma służyć pomocą w integralnym wychowaniu dzieci i młodzieży, odnalezieniu się w dzisiejszym świecie w którym istnieje wiele zagrożeń.

I. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Zasadniczym celem programu zajęć jest wszechstronny rozwój osobowości wychowanków, świadome i aktywne przygotowanie go do życia w społeczeństwie, do stawania się pełnowartościowym człowiekiem, pełnym poczucia własnej wartości, godności ludzkiej, zdolnym do podejmowania dojrzałych decyzji, wolnym od nałogów.

Rozwój zdolności artystycznych, zainteresowań, pasji, ukształtowanie osobowości zgodnej z uznawanymi społecznie normami i wartościami chrześcijańskimi.

Można to osiągnąć poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1 Kształtowanie pozytywnych relacji w grupie rówieśniczej, kontaktach ; z dorosłymi, osobami niepełnosprawnymi, przedstawicielami innej narodowości;
- 2 Rozwijanie postawy asertywności ;
- 3 Kształtowanie i pielęgnowanie kontaktów międzyludzkich (koleżeństwa, przyjaźni)
- 4 Kształtowanie więzi ze środowiskiem poprzez aktywne uczestnictwo w kulturze lokalnej, regionalnej;
- 5 Kształtowanie systemu wartości i współodpowiedzialności za swoją rodzinę;
- 6 Kształtowanie umiejętności obrony wyznawanych wartości;
- 7 Kształtowanie odpowiedzialności człowieka za siebie i innych;
- 8 Kształtowanie umiejętności dokonywania właściwego wyboru; w korzystaniu ze środków masowego przekazu;
- 9 Rozwijanie indywidualnych zainteresowań wychowanka;
- 10 Kształtowanie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego;
- 11 Kształtowanie szacunku dla własnego ciała i odpowiedzialności za nie;

- 12 Kształtowanie ucznia w formowaniu otwartości na prawdę i wrażliwości na zło;
- 13 Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych poglądów, słuchania innych, oceniania zaistniałej sytuacji i podejmowania decyzji;
- 14 Kształtowanie wrażliwości moralnej, wpajanie wartości i zasad etycznych;
- 15 Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły;
- 16 Kształtowanie postawy ekologicznej w odniesieniu do życia człowieka;
- 17 Kształtowanie wrażliwości na piękno natury;
- 18 Kształtowanie wrażliwości estetycznej i artystycznej wychowanka, jego ekspresji twórczej i wyobraźni;
- 19 Kształtowanie postawy akceptującej siebie, własną płęć, uczucia, zainteresowania;
- 20 Kształtowanie pozytywnego myślenia, wiary we własne siły i możliwości;
- 21 Kształtowanie postawy społecznej poprzez zdobywanie prawidłowych doświadczeń we współżyciu i współdziałaniu w grupie rówieśniczej;
- 22 Kształtowanie refleksji nad sposobem wyboru spędzania wolnego czasu;
- 23 Wyzwalanie potrzeby samodoskonalenia i samowychowania;
- 24 Kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie;

II STRUKTURA PROGRAMU

Świadomość, że praca wychowawcza jest procesem długofalowym, prowadzącym do wewnętrznego zharmonizowania człowieka, wymaga od instruktorów, wychowawców dużej czujności i elastyczności w działaniu. Program został podzielony na kręgi tematyczne:

1. Moja grupa;
2. Rodzina w życiu człowieka;
3. Mój region;
4. „Ja” w społeczeństwie czyli warto dobrym być;
5. Rola autorytetu w moim życiu;
6. Budujemy zdrowy obraz samego siebie;
7. Moja twórczość;
8. Konkursy i uroczystości okolicznościowe;
9. Drogi i bezdroża czyli współczesne zagrożenia;
10. Środki informacji;
11. Kultura wolnego czasu;
12. Przyroda wokół nas;
13. Aktywność ruchowa.

III TREŚCI WYCHOWAWCZE I PLANOWANE OSIĄGNIĘCIA WYCHOWANKÓW.

Krąg tematyczny: MOJA GRUPA

Treści wychowawcze Planowane osiągnięcia - ustalenie regulaminu dla osób uczęszczających do Gminnego Ośrodka Kultury, ustalenie celów indywidualnych i celów zajęć;

- sposoby komunikowania się w grupie;
- korzyści i zagrożenia, jakie niosą ze sobą związki koleżeńskie: pomoc wzajemna, wspólne zabawy, wspólna nauka; pozytywne wzorce zachowań;
- presja w grupie – umiejętność odmawiania; w każdej sytuacji powinno się pozostać sobą, żyć w zgodzie z własnym odczuciem dobra i zła;
- asertywność – sposób na bycie sobą bez krzywdzenia innych;
- cechy dobrego kolegi (rzetelność, prawdomówność, uczynność, życzliwość itd.);
- pojęcie empatii i jej znaczenie w rozwoju przyjaźni;
- rówieśnicy – koleżeństwo, przyjaźń, więzi emocjonalne;- otwarcie wyraża swoje zdanie;
- dostosowuje się do panujących reguł w grupie;
- prawidłowo porozumiewa się z grupą rówieśniczą i otoczeniem;
- uświadamia sobie pozytywne znaczenie więzi koleżeńskich;
- umie rozróżniać sytuacje, w których występuje presja grupy;
- nabywa umiejętność mówienia „nie”;
- podnosi własną samoocenę;
- potrafi zastosować model asertywności jako sposób rozwiązywania konfliktów;
- dojrzewa do stwierdzenia, że o wartości człowieka nie decyduje pełen portfel;
- wczuwa się w przeżycia drugiej osoby;
- zdaje sobie sprawę, że przyjaźń jest konstruktywną więzią wzbogacającą obie strony.

Krąg tematyczny: RODZINA W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - rodzina jako wspólnota osób;

- funkcja rodziny;
- dom może być skromny, ale szczęśliwy. Miejsce do którego się wraca, by zregenerować siły fizyczne i duchowe;
- znaczenie rodziny w życiu człowieka, zapewnienie bytu jej członkom, urodzenie i wychowanie potomstwa, wzajemne obdarzanie miłością, pomoc i opieka, nauka życia we wspólnocie, przekaz kultury i tradycji;
- pielęgnowanie więzi rodzinnych;
- źródła konfliktów i sposoby ich przewycięzania;
- odpowiedzialność młodych za kierowanie swoim rozwojem poprzez dokonywanie własnych wyborów zgodnie z przyjętym systemem wartości;- docenia wysiłki rodziców i współdomowników w tworzeniu więzi rodzinnej;
- zna zakres obowiązków swoich aktualnie oraz jako przyszłego rodzica;
- dostrzega że w domu najważniejsza jest atmosfera, którą tworzy między innymi dobre słowo;
- ma świadomość współodpowiedzialności za swoją rodzinę;
- zna sposoby wzmacniania więzi rodzinnej;
- rozumie znaczenie relacji pomiędzy członkami rodziny dla własnego dobra.

- uświadamia sobie, że system wartości, który otrzymał przekaże kiedyś swoim dzieciom, patrzy na tradycję i zwyczaje jako na niezaprzeczalne wartości;

Krąg tematyczny: MÓJ REGION

Treści wychowawcze Planowane osiągnięcia - lokalne i regionalne tradycje, święta i obyczaje;

- miejscowe podania, przysłowia, muzyka, architektura, plastyka, sztuka, ludowa, muzyka, folklor, rzemiosło;
- język regionu, gwara i nazewnictwo;- świadomie i aktywnie uczestniczy w życiu wspólnoty lokalnej;
- potrafi odczytać związki łączące tradycje rodzinne z tradycjami regionu;
- dostrzega wpływ wartości związanych z kulturą regionu

Krąg tematyczny: „JA” W SPOŁECZEŃSTWIE CZYLI WARTO DOBRYM BYĆ.

Treści wychowawcze; planowane osiągnięcia- nabywanie umiejętności planowej, dokładnej i rzetelnej pracy prowadzącej do osiągnięcia celu;

- uczestniczenie dzieci i młodzieży w planowaniu i wykonywaniu prac i zajęć;
- współpraca z kolegami w zespole, dyskusje, ustalanie wspólnych wyników;
- przewidywanie skutków swojego postępowania, dostrzeganie zależności: przyczyna - skutek;
- mimo niepowodzeń, ponawianie prób, które zakończą się powodzeniem;- kształtowanie postaw przygotowujących do życia w społeczeństwie;
- rozwijanie umiejętności współpracy z innymi i współodpowiedzialności za uzyskane wyniki pracy;
- nabywanie umiejętności skutków swojego postępowania;
- wyrabianie dyscypliny wewnętrznej i wytrwałości w dążeniu do celu.

Krąg tematyczny: ROLA AUTORYTETU W MOIM ŻYCIU

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia- czym się kierować w wyborze autorytetu? Jak odróżnić przemijającą modę od autorytetu, który zaważy na dalszym życiu człowieka? Idol a autorytet;

- autorytet i ich wpływ na moją osobowość;
- ludzie zasłużeni dla mojego środowiska lokalnego i regionu;
- co zyskujemy, wybierając taki lub inny autorytet?- rozumie, że nie wszystko, co jest atrakcyjne – jest dobre;
- potrafi określić system wartości oraz wkład pracy sławnych ludzi dla dobra w rozwoju ludzkości;
- okazywanie szacunku dla ludzi i ich pracy;
- umie zdecydować o primacie jednych wartości nad innymi i to uzasadnić

Krąg tematyczny: MOJA TWÓRCZOŚĆ

Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia- aktywność plastyczna i techniczna:

- elementy dekoracyjne;
- kultywowanie tradycji regionalnych; jadło, kultura, stroje, muzyka, obyczaje;

- teatrzyk, inscenizacje, improwizacje;
- aktywność muzyczna, słuchanie muzyki, tworzenie muzyki, nauka gry na instrumentach, nauka śpiewu, taniec;- posługuje się technikami plastycznymi dla wyrażenia własnych przeżyć, emocji, spostrzeżeń;
- projektuje i wykonuje płaską lub przestrzenną formę użytkową z wykorzystaniem dowolnych materiałów;
- rozumie potrzebę kultywowania tradycji regionalnych;
- wyraża swoje emocje i uczucia za pomocą gestu, mimiki, ruchu;
- potrafi cieszyć się z aktywności muzycznej;
- dostrzega piękno muzycznej kultury regionu.

Krąg tematyczny: KONKURSY I UROCZYSTOŚCI OKOLICZNOŚCIOWE

Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia - propozycje konkursów:

- konkurs muzyczny;
- konkurs świąteczny;
- konkurs plastyczny;
- konkurs fotograficzny;
- imprezy okolicznościowe, imieniny, urodziny i inne uroczystości w grupie,
- przyjmuje porażki i wie, że są one nieodłącznym elementem życia;
- uznaje, że każdy człowiek ma prawo do błędów;
- umie właściwie zachować się podczas różnych uroczystości.

Krąg tematyczny: DROGI I BEZDROŻA CZYLI WSPÓLCZESNE ZAGROŻENIA

Treści wychowawcze . Planowane osiągnięcia- zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym

- iluzja opakowań i reklamy, a rzeczywistość:
 - papierosy i „druga strona medalu”;
 - szybkie tempo uzależnienia alkoholowego w młodości;
 - „piękne obietnice” narkotyków, a w finale tragedia; narkotyki jako komponent imprez;
- odmawiam – czy to tylko słowa „maminsynka”;
- powierzchność w hierarchizowaniu dobra i zła;
- zakażenie wirusem HIV i innymi chorobami zakaźnymi;
- przemoc, agresja; - świadomie podnosi swoją wiedzę w zakresie znajomości kodeksu drogowego;
- zna mechanizmy działania używek i ich szkodliwość;
- uodparnia się bardziej na ofertę „świata”;
- nabywa pewności, że odmawiając demonstruje siłę charakteru;
- docenia ostrożność i zdystansowanie wobec złudnych mirażów świata;
- zna drogi zakażenia wirusem HIV;
- nabywa pozytywne odniesienie do zakażonych i chorych na AIDS (akceptacja, empatia)
- wyraża swoje emocje negatywne w społecznie uznawany sposób.

Krąg tematyczny: ŚRODKI INFORMACJI

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - TV- nie musi być wrogiem, jeśli się uruchomi rozsądek i ma poczucie czasu oraz obowiązku;

- bogactwo czasopism młodzieżowych. Przedstawienie oferty periodyków wspierających wszechstronny rozwój młodego człowieka;
- reklamy i ich oddziaływanie na odbiorcę. Rozróżnienie między faktami a opiniami zawartymi w reklamach;
- książki, które warto przeczytać;
- nabywa odporności, aby nie oglądać TV zachłannie i bezmyślnie;
- stara się poprawnie wartościować wybierając programy;
- zdobywa rozeznanie i potrafi odróżnić czasopismo „płytkie” od ambitnego i ciekawego poznawczo;
- wzmacnia postawę asertywną wobec ofert;
- rozumie, że reklama promuje postawy hedonistyczne;
- potrafi wyjaśnić wpływ reklamy na styl życia;
- rozumie pozytywny wpływ literatury na osobowość człowieka.

Krąg tematyczny: KULTURA WOLNEGO CZASU

Treści wychowawcze Planowane osiągnięcia - sposoby spędzania wolnego czasu; jego planowanie i zorganizowanie;

- konieczność aktywnego odpoczynku jako antidotum na siedzący tryb życia w szkole i w domu;
- portret człowieka zubożonego (pilot od TV i „myszka” w ręce)- natłok informacji i obrazów, brak czasu na refleksję, znieruchomienie wyobraźni. Wybór najlepszych programów i gier komputerowych dowodem rozsądku.
- „Kto czyta nie błądzi” czyli o potędze dobrej lektury (bogacenie słownictwa, praca własnej wyobraźni, twórcze myślenie, indywidualna interpretacja tekstu itp.)
- interesujące i mądre spędzanie wolnego czasu; Wzbudza potrzebę panowania nad własnym czasem;
- zdobywa umiejętność rezygnacji z gier komputerowych i mało wartościowych programów;
- mobilizuje się do pracy nad swoją wolą;
- staje się świadomym kreatorem własnej osobowości poprzez odrzucanie lub przyjmowanie oferty mass mediów;

Krąg tematyczny: PRZYRODA WOKÓŁ NAS

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia - zmiany w przyrodzie wynikające z działalności człowieka; zanieczyszczenia, zagrożenia i przeciwdziałania im;

- cechy charakterystyczne ekosystemu w moim regionie;
- konkursy przyrodnicze;
- wycieczki i zajęcia w plenerze;- dostrzega swój udział w działalności na rzecz poszanowania przyrody;
- rozumie wpływ przyrody na życie człowieka;
- dostrzega terapeutyczny wpływ przyrody na człowieka;
- dostrzega cechy charakterystyczne ekosystemu w swoim regionie;

- zachowuje się racjonalnie w kontakcie z przyrodą;

Krąg tematyczny: AKTYWNOŚĆ RUCHOWA

Treści wychowawcze. Planowane osiągnięcia:

- gry zespołowe;
- zabawy rekreacyjne;
- pływanie;
- gry terenowe;- umie zorganizować proste formy wypoczynku;
- wyraża swoje emocje i uczucia za pomocą ruchu.

Praca wychowawcza z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi wymaga uwzględnienia propozycji ich samych. Dobór treści jak i metod powinien być tak przemyślany, aby dawał człowiekowi możliwość do osiągnięcia sukcesów. Powinien być bogaty

i różnorodny, aby wspomagał rozwój zarówno intelektualny, jak też psychiczny, moralny i społeczny. Realizując program proponuję korzystać między innymi z takich metod jak:- praca w grupach, „burza mózgów”, pantomima – pomóż innym, pomniki – charakterystyka postaci, rzeźba – konflikt, sytuacyjna – analiza przypadków, technika zadań niedokończonych, łańcuch skojarzeń, „śniegowa kula”, dyskusja, pogadanka. Zabawy ruchowe na powietrzu: - podchody, zbijak, „dwa ognie”, chowany, itd.

2. Problematyka terapeutyczna

Praca wychowawcza powinna polegać na kształtowaniu stosunku ludzi do świata i ludzi, ich przekonań i postaw, wartości i celu życia. Zasadniczym celem tego programu jest wszechstronny rozwój osobowości. Działania terapeutyczne są uzależnione od potrzeb uczestników grupy. Wychowawca decyduje na jakie tematy należy położyć nacisk. W pracy terapeutycznej, aby osiągnąć sukcesy, należy stosować pochwały, nagrody. Do budowania silnej osobowości potrzebne jest jego poczucie własnej wartości, które pozwala skutecznie opierać się naciskom kolegów i środowiska np. w sprawie palenia papierosów, eksperymentów z narkotykami czy alkoholem. W kształtowaniu właściwej postawy wychowanków ważny jest stosunek do samego siebie, a ciepła i serdeczna atmosfera w grupie wzmacnia ten szacunek. Niezwykle ważna jest postawa wychowawcy i zorganizowanie czasu zajęć. Na wzrost poczucia własnej wartości ma wpływ działalność twórcza. Zajęcia świetlicowe mają za zadanie propagować zdrowy styl życia, który jest źródłem sukcesu, podstawą do budowania własnego człowieczeństwa. Dzieci młodzież i dorośli mają dążyć do samowychowania i samooceny. Jest to konieczność ciągłego, świadomego doskonalenia się oraz kontroli własnych działań i związanych z nimi emocji.

Wszelkie działania wychowawcze zmierzają do wykreowania osoby:

- odpowiedzialnej za swój rozwój ludzki i duchowo-religijny,
- zdolnej do samooceny i samorealizacji,
- otwartej na problemy innych,
- mającej refleksyjny stosunek do siebie,
- przekonanej o konieczności kierowania własnym rozwojem,
- wrażliwej na potrzeby innych,
- uwzględniającej potrzeby innych ludzi i służenia im,
- bogacącej życie wewnętrzne i potrzeby uczuciowe,
- akceptującej siebie,

- poprawnie komunikującej się z otoczeniem,
- dążącej do samodoskonalenia i poszerzenia własnych zainteresowań;
- świadomej zagrożeń dla jej zdrowia i życia;
- dojrzałe podejmującej decyzje;
- rozwijającej swą wolność, spontaniczność, pomysłowość i twórczość;
- świadomie korzystającej z dorobku kultury narodowej.

3. Osobowość wychowawcy.

Wychowawcy to nie tylko zespół, to wspólnota ludzi. Jedność jest rzeczą istotną. Jedność z zachowaniem wolności, w miłości, olbrzymiej pogody ducha, nieustannej nadziei, że warto dobrym być, bo dobro ostatecznie zwycięży, nawet jeśli przegra jedną bitwę. I tu wiara, modlitwa przymnażają takiej postawy. Wychowawca tworzy atmosferę sprzyjającą wprowadzeniu dzieci i młodzieży w życie, w sprawne funkcjonowanie grupy. Niezwykle ważna jest postawa wychowawcy, który nie osądza, chwali za drobne czyny, a mniej mówi o złych. Dba o jakość komunikatów, jakie członkowie grupy otrzymują od siebie nawzajem i od wychowawcy. Każdy z wychowawców winien cechować się stanowczością a zarazem dobrocią i cierpliwością. W działalności ukierunkowany na integralny rozwój, celem czyni nie tyle karanie zła, co wspieranie w kierunku dobra. Realizuje to zadanie dobrem, łagodnością akceptacją, ciepłem. Dobry wychowawca potrafi rozładować sytuacje konfliktowe, zauważa problemy i potrzeby każdego dziecka, dostosowuje organizację zajęć do specyfiki poszczególnych grup i etapów ich rozwoju.

VI. PODSUMOWANIE:

Program ma na celu pomóc wychowawcom Gminnego Ośrodka Kultury, rodzicom w rozwoju psychofizycznym, społecznym i duchowym młodego człowieka, jego osobowości i znalezieniu miejsca w dzisiejszym świecie, w którym istnieje wiele zagrożeń.

Wczesne rozpoznawanie czynników ryzyka, wystąpienia problemów alkoholowych i przemocy domowej oraz oddziaływanie psychoedukacyjne i interwencja kryzysowa dla osób z grupy ryzyka.

A. Zajęcia dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych:

- zajęcia prowadzone na terenie szkół;
- zajęcia prowadzone w świetlicy środowiskowej;
- zajęcia wyjazdowe prowadzone w formie warsztatów.

B. Szkolenia i kursy specjalistyczne dla: lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pielęgniarek, pedagogów, nauczycieli, pracowników pomocy społecznej, policjantów, księży:

- edukacja w zakresie stosowania metod wczesnego rozpoznawania problemów uzależnień i przemocy domowej;
- edukacja w zakresie przestrzegania obowiązujących zasad sprzedaży i podawania napojów alkoholowych;

- edukacja na temat procedur stosowanych wobec osób dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanią i przemocą domową;
- edukacja w zakresie przeciwdziałania narkomanii i alkoholizmowi w szkole oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy seksualnej dzieci i młodzieży.

Terapia dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.

A. Interwencja kryzysowa

- pierwsza pomoc-poradnictwo i wsparcie osobom w kryzysie skierowane do członków rodziny osób doświadczających przemocy domowej;
- praca z rodziną mająca na celu motywowanie po sięganie po profesjonalną pomoc psychologiczną dla dzieci.

B. Pomoc psychospoleczna i prawna dla ofiar przemocy domowej

- szeroko pojęte działania pomocowe;
- informacje i porady prawne udzielane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej -Punkt Konsultacyjny w Ustrzykach Dolnych.

III. Rehabilitacja

A. Zajęcia terapeutyczne prowadzone będą przez :

B. Poradnia Leczenia Uzależnień w Lesku oraz w Sanoku :

- w ramach terapii grupowej dla osób uzależnionych od alkoholu organizowane przez zakłady leczenia odwykowego;
- terapiaindywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

C. Zajęcia terapeutyczne dla członków rodzin z problemem alkoholowym i ofiar przemocy domowej organizowane przez poradnie odwykowe

- pogłębiona terapia indywidualna;
- psychoterapia grupowa dla osób doświadczających przemocy domowej;
- poradnictwo dla rodzin osób z problemem narkotykowym

D. Zajęcia rehabilitacyjne, rekolekcyjne, trzeźwościowe, dla osób uzależnionych i dla członków ich rodzin:

- zwrot poniesionych kosztów dla osób uzależnionych znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej biorących udział w zajęciach rehabilitacyjnych np. rekolekcje trzeźwościowe;
- pokrycie odpłatności za warsztaty psychologiczne dla osób zdrowiejących uzależnionych od alkoholu;
- dojazdy do placówek leczniczych i rehabilitacyjnych ponosi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach.

Rozdział IV

Podmioty Realizujące Gminny Program Profilaktyki I Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lutowiskach.

- 1) motywowanie do podjęcia leczenia w występujących uzależnieniach;
- 2) wydawanie skierowań w celu podjęcia leczenia dla osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;

2. Poradnia Leczenia Uzależnień w Lesku.

- 1) terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 3) terapia dla osób współuzależnionych od alkoholu;
- 4) terapia dla dorosłych Dzieci Alkoholików.

3. Punkt Konsultacyjny Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ustrzykach Dolnych.

- 1) udzielanie porad psychologicznych dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie porad psychologicznych dla członków rodzin osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków;
- 3) udzielanie porad prawnych osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków;
- 4) udzielanie porad członkom rodzin osób uzależnionych od narkotyków;
- 5) pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży z rodzin w których występują uzależnienia;
- 6) udzielanie porad psychologicznych ofiarom przemocy domowej.

Gminny Ośrodek Kultury w Lutowiskach.

- wspieranie wszechstronnego rozwoju oraz zapobieganie wystąpieniu zachowań ryzykownych u wychowanków ;
 - rozbudzanie aspiracji i zainteresowań dzieci;
 - pomoc w sytuacjach kryzysowych;
 - rozwijanie prawidłowych postaw społecznych oraz rozwój umiejętności życia w grupie,
 - przeciwdziałanie agresji i przemocy rówieśniczej;
 - budowanie wiary we własne możliwości;
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i poza nią
 - poprawa funkcjonowania emocjonalnego dzieci poprzez stworzenie atmosfery bezpieczeństwa i oparcia w grupie;
 - podejmowanie działań związanych z pierwszorzędową profilaktyką zachowań ryzykownych- głównie poprzez strategie informacyjne i alternatywne;
 - pomoc osobom, które zajmują się dziećmi i młodzieżą i mają wpływ na jej wychowanie, głównie: rodzicom i opiekunom ;
 - przeprowadzanie informacyjnych spotkań grupowych związanych z wychowaniem, wsparciem w rozwiązywaniu trudnych sytuacji i problemów w rodzinie;
 - organizowanie okresowych spotkań z rodzicami i opiekunami w celu przekazania informacji o postępach dzieci.
2. Oceniająca- oceniamy program na podstawie zebranych danych.

4. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Dla Ofiar Przemocy w Rodzinie:

1. Poradnictwo prawne dla ofiar przemocy domowej;

- 2. Poradnictwo psychologiczne;
- 3. Udzielenie schronienia całodobowego w Ośrodku dla ofiar przemocy domowej;
- 4. Prowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy/zajęcia są prowadzone w a/ Zakładzie Karnym w Uhercach;
b/ Areszcie Śledczym w Sanoku.

5. Komenda Powiatowa Policji w Ustrzykach Dolnych

- przeprowadzanie kontroli stanu trzeźwości kierujących pojazdami;
- badanie stanu trzeźwości innych uczestników w ruchu drogowym/ piesi/;
- regularne pogadanki w Zespole Szkół w Lutowiskach dla dzieci i młodzieży z zakresu:
 - a/ bezpieczna droga do szkoły;
 - b/ bezpieczne wakacje;
 - c/ uwaga pies;
 - d/ bezpieczne ferie,
 - e/ profilaktyka zapobiegania narkomanii, alkoholizmu i zażywaniu środków odurzających.

6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach:

- Obsługa przez 5 dni w tygodniu Punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w tym :
 - motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz pomoc przy uzyskaniu skierowania na leczenie specjalistyczne;
 - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia;
 - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym/ rozmowy podtrzymujące/ oraz motywowanie do uczestnictwa w grupach A/a i innych wspólnotach działających w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi;
 - udział członków Komisji w Mitingach otwartych organizowanych przez Grupę AA w Czarnej;
 - rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- Inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej
 - Promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację imprez plenerowych z okazji:
 - Dni Rodziny w Gminie Lutowiska;
 - Spotkania integracyjnego dla Sołectwa Smolnik z prezentacją programu Profilaktycznego dla dzieci oraz rodziców;
 - Gminny Dzień Niepełnosprawności;
 - Powiatowy Dzień Niepełnosprawności;
 - Spotkania wielopokoleniowego ze szczególnym uwzględnieniem najstarszych mieszkańców naszej gminy;
- Wzmacnianie właściwych postaw rodzicielskich;
- Konstruktywne wzmacnianie rodzin u których występuje problem alkoholowy;
- Motywowanie osób pijących szkodliwie do zmiany stylu życia;
- Udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym;

- Wspieranie przez pracowników socjalnych ofiar przemocy domowej;
- Gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji działających , które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutowiskach.

Kompetencje członków GKRPA w Lutowiskach.

Ustawodawca w art. 4¹ ust.4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wymaga ,a by osoby wchodzące w skład gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych mieli przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Członkowie komisji powinni posiadać podstawowy poziom interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej ze względu na to ,że komisja działa kolegialnie , a to oznacza, że wszyscy jej członkowie tworzą projekt Programu Profilaktyki.

Zadania członków GKRPA :

- 1) inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 2) pomoc rodzinom osób uzależnionych od alkoholu/ informowanie o możliwościach pomocy prawnej, chorobie alkoholowej i sposobie jej leczenia/;
- 3) przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu;
- 4) wezwania na rozmowę osoby co do której wpłynęło zgłoszenie i pouczenie Jej o konieczności zaprzestania złych działań;
- 5) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych/psychologa i psychiatrę/ w celu wydania opinii o przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego;
- 6) motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu przeciwalkoholowemu;
- 7) przygotowanie dokumentacji oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Lesku osób z problemem alkoholowym, które nie podjęły współpracy z komisją;
- 8) prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży po uprzednim otrzymaniu upoważnienia wydanego przez Wójta Gminy Lutowiska;
- 9) wydawanie opinii zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Gminy Lutowiska;
- 10) ścisła współpraca z instytucjami, organizacjami pracującymi w obszarze uzależnień;
- 11) opracowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z preliminarzem wydatków;
- 12) uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oraz realizacja procedury „Niebieskie karty”.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów
1/Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w
Lutowiskach za udział w pracach i posiedzeniach Komisji przysługuje wynagrodzenie
w formie ryczałtu w wysokości:

- a) 30% minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r.- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 września 2016r.(Dz.U.2016,poz. 1456) dla przewodniczącej GKRPA., wynagrodzenie miesięczne ryczałtowe za koordynację działań w obszarze uzależnień.;
- b) 8% minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2017r. - /Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016r.(Dz.U.2016,poz. 1456) wynagrodzenie w formie ryczałtu dla wszystkich członków GKRPA. za udział w pracach i posiedzeniach komisji.

Rozdział V

Ustawodawca wskazał w art. 4¹ ustawy o z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi /Dz.U. 2015.poz. 1286 ze zm./,że prowadzenie działań związanych z profilaktyka i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin, co bezpośrednio przekłada się na finansowanie zadań.

W art. 11¹ ustawodawca stwierdza ,że **w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ ust.1 gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.**

Preliminarz wydatków Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lutowiska na Rok 2017

Dział: 85153 - Zwalczanie narkomanii	2 000 zł.
W tym:	
Paragraf- 4210- Zakup materiałów i wyposażenia	500 zł.
Paragraf- 4300	1 500 zł.
Dział: 85154- Przeciwdziałanie alkoholizmowi	63 598 zł.
W tym:	
§ 2310- dotacje celowe przekazane gminie na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień/umów/ między jdt	598 zł.
Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	22 098 zł.
4210 - zakup materiałów i wyposażenia	11 502 zł.
4220 - zakup środków żywności/ ferie, półkolonia organizowana przez GOK	9 000 zł..
4300 - usługi pozostałe	16 100zł.
4410 - podróże służbowe krajowe	900 zł.
4700 - szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	3 500 zł.

Sporządzili: członkowie GKRPA

